

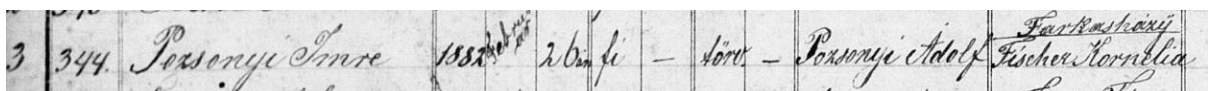
Mitrovits Miklós©

Pozsonyi Imre – az első bajnokedző és az első szövetségi kapitány Lengyelországban*

Pozsonyi Imre kalandos életét kevésbé ismeri még a sporttörténet iránt érdeklődő közönség is. Már a születése és a halálozási dátuma sem egyértelmű a különböző enciklopédiákban, de a származása, civil élete és sportszakmai pályafutása is sok izgalmat rejt magában.

Az építész

Pozsonyi Imre 1882. február 26-án látta meg a napvilágot a Komárom megyei Kisbéren Pozsonyi (Kaufmann) Adolf és Farkasházy Fischer Kornélia gyermekeként. Édesapja névmagyarosításán és édesanyja nemesi előnevén is láthatjuk, hogy asszimilálódott zsidó családtól van szó. Imre anyai ágon Fischer Mór, a herendi porcelángyár alapítójának dédunokája. A Farkasházy előnevet a nemessé válásakor választotta. Nem véletlen tehát, hogy a világhírű manufaktúra később Imre életében is szerepet játszik.

Pozsonyi Imre születési anyakönyvi kivonata (Anyakönyvek, 1868-1895, Izraelita Hitközség, Kisbér, Komárom)

A 19. század vége az Osztrák-Magyar Monarchia, s benne a Magyar Királyság virágzásának csúcspontja. A kilencvenes évek közepén ünnepelték az államalapítás ezredik évfordulóját. Ekkor épült a Parlament, a Hősök tere, az Andrássy sugárút és még számos szimbolikus épület Budapesten. S ekkor került Magyarországra az első futball labda is. A kis Imre hamar kapcsolatba kerül az új sportággal.

Pozsonyi az elemi elvégzése után 1891 szeptemberében a hatodik kerületi Lovag utcai állami reáliskolába került. Az első négy év után, 1896-ban átkerült a Markó utcai

főreáliskolába, amely az ország egyik legjobb iskolájának számított. Ide járt többek között a későbbi Gábor Dénes Nobel-díjas fizikus, a holográfia feltalálója, vagy éppen Hajós Alfréd, az első magyar olimpiai bajnok sportoló, Pozsonyi későbbi csapattársa, de megemlíthetjük Szepesi Gusztáv nevét is a híres nebulók között, aki később az ötvenes évek legendás rádióriportereként vált ismertté. Pozsonyi számára a Markó utcai iskola legmeghatározóbb élménye a labdával való megismerkedés volt: *„1897-ben, ötödikes voltam, a Markó utcai főreálba jártam. Egy délelőtt dr. Ottó József tornatanárunk kijött a szobájából, tenyerén egy igazi futball, felmutatta, közénk dobta és ennyit mondott: »Ez az új angol játék. Vigyázatok: nem szabad kézzel hozzányúlni«. Ennyit tudtunk csak. Kézzel nem szabad hozzányúlni. Később egy körúti bőrdíszműves kirakatában is feltűnt egy futball. Nyolc koronába került. Az osztály összeadta a pénzt. Megvettük a labdát. Rúgtuk egymás felé, szabályok, kapuk nélkül.»*

A kis Imre azonban csak egy évet töltött az intézményben. Az 1897/1898-as tanévben már a Székesfővárosi Iparrajziskola tanulója volt, majd egy évvel később – mindössze tizenhat évesen a Budapesti Magyar Királyi Állami Felső Építő Ipariskolájába került. Ez az intézmény éppen 1901-ben költözött át a Damjanich utcából a Csömöri (ma Thököly) utca 74. szám alá a Kolbenheyer Gyula tervei alapján készült új épületbe. Az iskola minden szempontból jó választás volt. Egyfelől az ország legjobb építészképzésében részesülhetett, másrészt pedig nap, mint nap láthatta a BTC edzéseit, mivel a Millenáris-pálya a sulival szemközti telken volt. Ő maga eleinte nem itt, hanem a szintén közelben lévő Kerepesi úti Nemzeti Lovarda melletti lóvásártéren, a Tattersallon, illetve az iskola frissen alakult futballcsapatában gyakorolt. Még a Lovag utában évfolyamtársa volt Dinich Károly, aki a BTC játékosaként az első magyar bajnoki mérkőzés kezdőrúgását elvégezte (BTC-BSC 4:0). Dinich újpesti gyerek volt, így válik érthetővé, hogy Pozsonyival hamarosan a lila-fehér gárdánál találkozhatunk.

Kiss Gyula későbbi szövetségi kapitány így emlékezett ezekre az évekre és a fiatal Pozsonyi megjelenésére: *„Az ajtót azonban nem tárta ki egészen a MUE a Városligetből, az iskolából és a grundokról özönlő Ifjúság előtt. Így azután csak válogatott gyerekek jutottak be az egyesületbe, többnyire egyszerű polgári családból származó tizenhat-tizenennyolcéves fiúk. [...] A középfedezet helyét kezdetben nem tudták kellőképpen megoldani, de azután Pozsonyi Imre személyében felbukkant az a tehetség, akinek közreműködésével a MUE valóban egyszínvonalra emelkedett az akkori idők két nagy csapatával, a BTC-vel és a Műegyetemi FC-vel. Pozsonyi a felső építőipariskolának volt a növendéke. Az intézet ablakai a Millenáris-pályára tekintettek. Délután voltak az előadások s jól lehetett látni a Millenáris-*

pályáról, hogy a tréningek idején az órák közötti szünetekben egymás hegyén-hátán tolonganak az ipariskola hallgatói s leselkednek át a pályára. Szegények börtönbe zárt raboknak érezhették magukat, mert hiszen a legtöbben futballbarátok voltak. Ez az intézet sok kiváló futballistát adott a magyar sportnak. Az elsők egyike volt Pozsonyi Imre, az iskola elismerten legjobb játékosa. [...] A MUE „kémjének“ itt tűnt fel Pozsonyi Imre és Aschner játéka. Nem volt szükség sok kérlelésre, éppen csak inteni kellett és a kiszemelt játékosok máris jöttek habozás nélkül, szívrepeső örömmel. Pozsonyi alacsonytermetű, erőtől duzzadó, izmos ifjú volt, látszott rajta az edzettség. Pozsonyi és Aschner belépésével a MUE alaposan megerősödött. Aschner a kapuban igazi tehetségnek bizonyult, Pozsonyi pedig a fedezetsorban az összjátékra való törekvés iskoláját teremtette meg.”

A futball térhódítása rendkívül gyorsan zajlott és a budapesti fiatalokat magával ragadta. Pozsonyi nem csupán jelen volt a magyar futball megszületésénél, hanem rendkívül tehetségesnek bizonyult az új sportágban. Pályára lépett az Újpesti Football Club első mérkőzésén 1900. április 29-én, a III. Ker. TVC ellen. S mivel az akkori szabályok ezt lehetővé tették – sok társához hasonlóan – az 1901. évi első bajnoki szezonban két klub színeiben is rúgta a labdát. Így az első osztályban a Magyar Úszó Egylet (MÚE), a másodosztályban pedig az UTE játékosaként. Emellett tagja volt az 1901. május 15-én megalakuló Budapesti Ramblerek csapatának is. A Ramblerek (vándorok) egy vegyes csapat volt, amely a futball vidéki népszerűsítése céljával jött létre. Lényegében egy hírverő gárda. S tagja volt a MUE és a BSC játékosaiából alakult Turista-csapatnak is, amely 1901 nyarán, Felvidéken túrázott hasonló céllal. Ráadásul nem csak játékosként, hanem játékvezetőként is tevékenykedett. 1901 őszén sikeres bírói vizsgát tett és ettől kezdve rendszeresen vezetett mérkőzéseket is az első osztályban.

A kor egyik legjobb középfedezetének tartották. 1901. április 11-én, tizenkilencéves korában pályára lépett a Magyar Labdarúgó Szövetség válogatottja első nemzetközi mérkőzésén a Richmond AFC (0:4), majd két nappal később a másodikon is, a Surrey Wanderers (1:5) ellen. A vereségek ellenére elnyerte a szakvezetők bizalmát, így magára ölthette – egykori iskolatársával, Hajóssal együtt – a magyar válogatott mezét annak első hivatalos mérkőzésén, 1902. október 12-én, Bécsben az osztrákok ellen. Az 5:0-ra elveszített történelmi meccsre később önkritikával, s némi humorral tekintett vissza: *„Elhamarkodtuk kérem a dolgot. Nem készültünk fel alaposan. Mi itthon a Millenáris homokján játszottunk, gyepet nem ismertünk, a Práterben füves a pálya, előző nap esett, a mi cipőnkön stopli sem volt, nem is tudtuk, mi az, csúszkáltunk...”*

Az első ötcsapatos magyar bajnokságban a MUE színeiben ezüstérmes lett, majd 1902 nyarán átigazolt az MTK-ba, ahol első évében bronzérmes akaszthatott a nyakába, bár hozzá kell tenni, hogy az év nagy részében – májustól decemberig – a kötelező sorkatonai szolgálatát töltötte vadászönkéntesként. Visszatérése sikeres volt, hiszen nem csupán a csapat kapitányává választották, hanem hathatós hozzájárulásával az MTK 1904-ben megnyerte első bajnoki címét is. 1905 elején az új szezon beharangozójában a *Nemzeti Sport* a következőképpen jellemezte az MTK és Pozsonyi játékát: „*Megvan az MTK stílusa, amelyen főleg a Southampton-mérkőzések hatása látszik meg. A lapos, háromszöges játékot űzték, amelyben a csatár- és a fedezetsor együttesen vesz részt. [...] Kiváló egyéni játékosok – talán Pozsonyit és Károlyt kivéve – alig vannak, valamennyien azonban jó átlagjátékosok. [...] Legjobb volt általában a fedezetsor Sár, Pozsonyi, Kürschner összeállításban. [...] Pozsonyi a legjobb magyar fedezetek egyike. Gyors, jó technikája van s kitűnő érzéke az összjáték iránt, amit még igen nagy játékrutinnal is párosult. Mint a csapat kapitánya, rendkívül nagy érdemeket szerzett a csapat kiképzése körül. A mérkőzéseken is igen jól vezeti csapatát, kár, hogy a dirigálást oly hangosan s néha annyira nyers modorban végzi, hogy emiatt sokat veszít népszerűségéből.*” Pozsonyit tehát kifejezetten észjátékosnak tartották, neki tulajdonítják a rövid passzos skót stílus magyarországi meghonosítását.

Az MTK 1904. évi bajnokcsapata

Ennek ellenére játékos pályafutása hirtelen félbeszakadt. A következő szezonban még egy újabb harmadik hellyel növeli dicsőséglisztáját, majd 1905 után teljesen eltűnik a magyar futball életből. Neve egyetlen egyszer sem bukkan fel a sportsajtó hasábjain. Nem tudni pontosan, hogy mi vezethetett a mindössze 23 éves játékos visszavonulásához. Feltehetően a civil építési pályát nem tudta összeegyeztetni az aktív – de mégiscsak amatőr – sporttal. A teljes magyar sportsajtó átböngészése után sem találunk erre vonatkozó információt.

Pozsonyi azonban nem tűnt el teljesen, hanem csupán pályát váltott. 1907-ben feltűnik a neve az Építési és Műszaki Rajzolók Országos Egyesülete választmányi póttagjaként, majd két évvel később az Amerikai Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Építészeti karának tagjaként New Yorkban, végül pedig az *Építő Ipar* című lapban olvashatjuk, hogy 1911. február 17-én építőmesteri képzettséget szerzett. Ezen információmorzsák alapján és a későbbi pályafutása ismeretében feltételezhetjük, hogy Pozsonyi 1906 és 1911 között építészeti tanulmányokat folytatott itthon és az Egyesült Államokban is.

Az építésmestervizsga után két hónappal már Kaposváron találkozunk vele, mégpedig egy futballmérkőzésen. 1911. április 8-án ugyanis a dunántúli bajnokságért folyt a küzdelem a kaposvári pályán. A Kaposvári Atlétikai Club (KAC) ellenfele a Pécsi Atlétikai Club volt, és a hazaiaknál egy bizonyos Pozsonyi is pályára lépett. A *Somogyvármegye* című lap nem is hallgatja el, ki rejtőzik a név mögött: „*Külön meg kell említenünk Pozsonyi Imrét is, Ausztria és Magyarország pár év előtti legjobb középfedezetét, kinek szervező képessége s aktív szereplése is meg nem becsülhető nyereséget jelent helyi egyesületünknek.*”

Pozsonyi neve azonban nem csak a városi lap sportrovataiban tűnt fel. A *Somogyvármegye* 1911. május 27-i száma arról számolt be, hogy lapot kiadó nyomda- és lapkiadó részvénytársaság rendkívüli közgyűlésén a társaság addigi 20 ezer korona részvénytőkéjét 100 ezer koronára emelték és a felügyelőbizottság póttagjává, majd kilenc hónappal később rendes tagjává választották Pozsonyi Imrét is. Ettől kezdve az egykori labdarúgó neve rendszeresen felbukkan az említett lapban, mint a kisváros megbecsült és elismert polgára. Építőmesterként több nevezetes épületet tervezett a helyiek nagy örömére. Így az ezer főt befogadó Uránia filmszínház a Széchenyi téren, amelyet 1911 decemberében át is adtak a közönségnek. A megnyitó ünnepségen részt vett Molnár Viktor kultuszminisztériumi államtitkár is. Szintén Pozsonyi tervezte a városban az 1912. május 19-

én felavatott Tüdővészellenes-pavilont, amely a korszak legmodernebb higiénikus követelményeinek megfelelő egészségügyi intézménye volt.

A kaposvári Tüdővészellenes-pavillon (Pozsonyi Imre tervei alapján)

De térjünk vissza az ekkor még mindig csupán harmincéves Pozsonyi sportéletben játszott szerepére. 1912. március 1-jén este a Kaposvári Atlétikai Club évi rendes közgyűlésén Pozsonyit választmányi taggá választották. Nincs nyoma, hogy a már említett mérkőzésen kívül többször is pályára lépett volna a KAC színeiben, de játékvezetőként rendszeresen és közmegelegedésre közreműködött a kaposvári futballmérkőzéseken. Emellett – az egyik újságcikk tanúsága szerint – a KAC edzőjeként is tevékenykedett. A Kaposvári Testvériség és a Budapesti Egyetemi Atlétikai Club mérkőzését (2:3) „*Pozsonyi Imre, a Kaposvári AC amatőr trénerre kifogástalanul vezette*”. Edzői tevékenységére utal egy másik híradás is. November elején a „kaposvári válogatott”, vagyis a KAC és a Testvériség közös csapata a fővárosi MAC gárdáját fogadta. A hazai csapatot Pozsonyi Imre és Szántó Imre állította össze.

A helyi sportéletben megkérdőjelezhetetlen volt a tekintélye. 1912. augusztus 15-én a helyi Testvériség játszott a KAC ellen városi rangadót, amely előtt a helyi sajtó Pozsonyi játékvezetői szerepét is méltatta: „*nívós játékra van kilátás és csak az a fontos, hogy erős kezű bíró vezesse a mérkőzést, nehogy az izgalom heve elragadja a játékosokat. Pozsonyi Imre*

kipróbált sporttudása és ismert erélye kell, hogy a csütörtöki mérkőzés sima lefolyású legyen.”

A helyi sajtó 1913. március 13-án írt utoljára Pozsonyi Imre kaposvári sporttevékenységéről, amikor a szezon első mérkőzése előtt közölte: *„Az atlétikai klub csapatának tréningjeit Pozsonyi Imre, a volt reprezentatív játékos vezeti, aki szintén részt vesz a húsvéti mérkőzésen.”* Ezt követően még annyit tudunk meg róla, hogy 1913 júniusában nyert egy Adonyszabolcson (ma Pusztaszabolcs) felépítendő 25 szobás, emeletes laktanyaépítésre kiírt versenytárgyaláson.

Az első világháború véget vetett Pozsonyi Imre kaposvári karrierjének. Nem tudjuk, hogy pontosan mikor és melyik egységbe kapott behívót, csupán a sajtóból értesülhettünk arról, hogy több élsportolóval együtt részt vett Przemysl első és második ostromában. Előbb a *Sporthírlap* „Siedliskai hősök” című cikkében számolt be arról, hogy *„a sáncárkokban többek között ott küzdött Bródy Sándor az FTC válogatott halfja, Schmidt József, az egykor kitűnő bűvárúszónk, Pozsonyi Imre a régi football gárda egyik jelese és mások.”* Majd pedig Az *Estből* értesülünk arról, hogy *„Przemysl várának eleste alkalmával a magyar sport több ismert férfinja jutott orosz fogságba. Az ismertebb footballisták közül bent volt a várban Bródy Sándor, a FTC kapitánya, Mészáros Árpád (BTC), Pozsonyi Imre (MTK), Weinber József (FTC), Faragó Béla (NSC).”* Végül pedig Bródy Sándor leveléről ad hírt a magyar sajtó, amelyből megtudjuk, hogy Pozsonyi Imrével orosz hadifogságban egy vasúti építkezésen alkalmazzák őket.

Az egykori válogatott labdarúgó, játékvezető, edző és építésmester 1918 tavaszán térhetett haza a fogságból. Erről nemcsak a *Sporthírlap*, hanem az *Építő Ipar- Építő Művészet* is hírt adott arról, hogy a Magyar Építőmesterek Egyesülete építőmesteri szakosztálya május 21-i ülésén az elnök napirend előtt „üdvözölte Pozsonyi Imre kartársat, aki hosszú hadifogságból visszatérve az egyesületben megjelent”. Ugyanakkor 1918. október 1-jén póttartalékosként beosztották a budapesti honvédkerületi parancsnokság építési osztályába tartalékos műszaki segédtszviselővé. Pozsonyi Imre 1918 és 1921 között tevékenységéről ennél többet nem tudunk meg egészen addig, míg a lengyelországi Cracovia csapatának vezetőedzője nem lesz.

A Cracovia kispadján

Az első világháború utáni években továbbra is Krakkó és Lwów voltak a lengyel futball központjai. Ezen belül is a Cracovia és a Pogoń számítottak a legerősebb kluboknak. Az első bajnokságot 1920-ra írták ki. A versenyszabályzat szerint tavasszal három kerületben (Poznań, Krakkó, Lwów) mérkőztek meg a klubok egymással, majd e csoportok győztesei játszottak volna egymással országos döntőt. A Cracovia öt győzelemmel és egy vereséggel a csoportja élén végzett, így simán bejutott a döntőbe, ami azonban a lengyel-bolsevik háború miatt elmaradt. A bajnokságban nem hirdettek győztest. 1921. március 18-án a rigai béke véglegesítette Lengyelország határait, így immár nem volt akadálya, hogy megrendezzék az első bajnokságot. Világos volt, hogy a bajnokság két toronymagas esélyese a Cracovia és a

Pogoń. Talán éppen ezért döntöttek úgy a krakkóiak, hogy külföldi, mégpedig magyar vezetőedzőt szerződtetnek csapatuk élére.

Hogy miért pont Pozsonyi Imrére esett a választásuk, nem tudjuk. Pozsonyi már évek óta nem volt jelen a sportéletben, több mint három évet töltött hadifogságban, hazatérése után sem ismert semmilyen edzői tevékenysége, bár feltételezhetjük, hogy az MTK körül forgolódott. A hadifogságban megtanult oroszul, ami segíthette a lengyel nyelv alapjainak gyors elsajátításában. Emellett németül és angolul bizonyosan tudott.

Ami viszont tény, hogy a Cracovia vezetősége levelet írt Fischer Tibornak (birkózó világbajnok, a *Népszava* híres kalapácsos emberének modellje), hogy szerződtessen számukra egy magyar futballtrénert. Fischer Tibor fáradozása eredménnyel járt, a választása Pozsonyira esett, a Cracovia pedig elfogadta a javaslatot. A korabeli *Sport hírlap*ból azt is megtudjuk, hogy a tervek szerint Pozsonyi 1921. február 15-én kezdi meg működését Krakóban, ahol havi 8000 lengyel márka fizetést kap. Végül pedig arra is emlékeztetett a lap, hogy Pozsonyi volt az első amatőr tréner az MTK-nak és ő volt az, aki „*az egyszerű háromszög formájú lapos passzjátékra szoktatta az MTK-t*”.

Megjegyzendő, hogy a nagy rivális Pogoń sem akart hátrányba kerülni, s még május elején leszerződtették a BTC egykori bajnokát, Skrabák (1910 után Bárd) Istvánt. Lengyelországban egyébként Skrabák néven dolgozott. De nem csak a Pogoń Lwów, hanem a Cracovia közvetlen városi riválisai is magyar trénerekkel vágtak neki a szezonnak: Czeisler (Zeisler) Lajos a Jutrzenka, Fürst Béla pedig a Makkabi Kraków edzője lett. Így tehát a négy első osztályban induló krakkói gárda közül háromnál magyar szakember ült a kispadon (a Wislának nem volt ekkor még edzője).

Pozsonyi történetére visszatérve, amit biztosan tudunk, hogy 1921. március első hetében megérkezett Krakóba. Fogadtatásáról nagyfokú elégedettséggel számolt be a magyar újságolvasó közönség számára: „*Rendkívüli szeretetreméltósággal fogadtak s egyelőre szállóban vettek a részemre lakást, amelyet a klub fizet, bár erről nincs is szó a szerződésben. A klub elnöke, [Edward] Cetnarowski dr, aki egyben a lengyel futballszövetség elnöke is. Jeles ember, gazdag nőorvos, él-hal a sportért. Az egyesület titkára, [József] Kaluza, irodafőnöke egy biztosítótársaságnak. Ő a csapat legjobb játékosa. A játékosanyag, a mely fölött korlátlanul rendelkezem, kitűnő s remélem, hogy amit egy kontinentális csapatból ki lehet hozni, azt én kihozom belőlük.*” Éppen ilyen elvárásokat

fogalmaztak meg vele szemben a krakkóiak is: „Azt várjuk, hogy Pozsonyi edző úr munkája nem lesz hiábavaló és rövid időn belül megfelelő eredményeket hoz.”

Rys. St. Keller (Kraków).

Po zwycięskim matchu z Polonią trener Cracovii, zadowolony z wyniku, postanowił urządzać dziękczynny pochód demonstracyjny po ulicach Warszawy. Miano z pieśnią na ustach maszerować po Warszawie. Po burzliwych na sposób polski naradach nad wyborem pieśni zgodzono się na propozycję samego kapitana drużyny na świętą pieśń na nutę „Jeszcze Polska...”. Pod batutą prof. Pozsonyi'ego ruszyła drużyna nucąc:

Zbijem Wartę (2:2, przyp. Red.)
i Polonię — będziemy mistrzami!
Nauczyl nas Pozsonyi — jak zwyciężać mamy!
(niezawsze!)

części z
traktaten
na jesień
dą się.

Słowa
objął po
ling. Wa
Drehera.

Schaf
obecnie
król foot
kich prze
Wacker
deń) przy
wodu kr
z boiska.
został de

W Nei
nia b. r.
Makkabi
covię E.
nie jest
wiadomo
wyszła z
goroczne
bami brz
na korzy
sprawka
wynik M
rażkę Cr
Zawo
pierwszy

Karikatura a

Przeгляд Sportowy 1921. október 8-i számából: A Polonia elleni siker után a Cracovia tréneré, az eredménnyel elégedetten hálamenetet szervezett Varsó utcáin. Énekelve vonultak végig Varsón. Lengyel módon viharos tanácskozás után elfogadták a csapat kapitányának javaslatát, hogy a „Nincs még veszve Lengyelország...” dallamára énekeljék a következő dalt. Pozsonyi professzor kezében a

stafétabottal vezette a csapatot:

„Legyőztük a Wartát, s Poloniát,
bajnokok leszünk.

Megtanított minket Pozsonyi

Hogyan kell győzni!”

A magyar tréner minden várakozást felülmúlt. 1921-ben a Cracovia 14 bajnoki tétmeccset játszott, amelyből tizenháromat megnyert, s csupán egyetlen döntetlent játszott. Tavasszal a négy csapatos krakkói kerületi bajnokságban hatból hatszor győztek a piros-fehér csíkosok és 33 rúgott gól mellett ellenfeleik mindössze három alkalommal találtak a krakkóiak kapujába. A legnagyobb városi riválist, a Wislát oda-vissza verték (3:0 és 5:0). Az őszi ötcsapatos országos bajnoki döntőben hét győzelem mellé mindössze egy döntetlen csúszott be. Pozsonyi csapata harmincegy gól lőtt, s csak hetet kapott. Az első lengyel bajnokságot öt pontos előnnyel nyerték meg a Polonia Warszawa előtt.

Nem volt ez másképpen a felkészülési és barátságos meccseken sem. Otthon senki nem tudta legyőzni a Cracoviát. Az év folyamán huszonöt barátságos meccsen tizenkilencszer hagyták el győztesen a pályát, háromszor játszottak döntetlent és háromszor kaptak ki. Pozsonyi irányításával 1921-ben nyolc alkalommal játszottak külföldi csapat ellen. Hat alkalommal magyar, egy-egyszer pedig osztrák, illetve csehszlovák ellenféllel játszottak. Ezekre az összecsapásokra főképpen akkor került sor, ha két bajnoki mérkőzés között hosszabb idő telt el. Így hívták meg júniusban a Kispesti AC-t két mérkőzésre (1:0, 2:4), majd júliusban az Újpestet (2:1), a Wackert (0:1) és a Terézvárosi TC-t (1:1), október elején pedig Budapesten fogadta őket az FTC (1:0) és az MTK (0:0).

A Cracovia 1921. évi bajnokcsapata

Balról jobbra állnak: Popiel, Cikowski, Syczeń, Gintel, Kałuża, Sperling, Mielech, Kogut, Pozsonyi (edző)

Balról jobbra ülnek: Fryc, Kotapka, Synowiec (Forrás: NAC 1-S-1993)

A Kispest egyszeri legyőzése még nem jelentett nagy szenzációt, hiszen a budapesti gárda az első fellépésén fáradt volt az utazástól. A másnapi visszavágón simán győztek. Az Újpest elleni győzelemre már sokan felfigyeltek, a vendégek nehezen is viselték a váratlan vereséget. Az igazi szenzációt azonban a Cracovia budapesti túrája jelentette. A magyar sportsajtó ugyanis a 3-4 gólos Fradi sikert jósolt, a Cracovia MTK elleni esélyeit pedig egyértelműen nullára tették: *„igazán nem nehéz megjósolni a mérkőzés győztesét. Arról lehet szó, hány góllal fognak győzni a kék-fehérek”*. A két legerősebb magyar csapat elleni játék és különösen a korszak egyik legjobb európai csapata, az MTK ellen elért gólnélküli döntetlen fantasztikus siker volt. Pozsonyi európai szintre emelte a Cracoviát.

Mindezek fényében feltehetjük a kérdést: mit tanított meg Pozsonyi a Cracovia játékosainak? Elsősorban a nemzetközi trendeket próbálta adaptálni. A *Przeгляд Sportowy* egyik számában arról írt cikket, hogy a skót rövidpasszos, háromszögelésre alapozott, technikás játékot, amelyet a Celtic képvisel leginkább ötvözni szeretné az angolok gyorsaságra épülő támadójátékára, amely ugyan kevésbé igényli a milliméter pontos passzokat, de a technikát ez sem mellőzi. E stílust Sunderland-módszernek nevezte. Egyet azonban leszögezett: teljes mértékben ellenzi a hosszú labdavezetést és a cselezést.

Pozsonyi tehát elsősorban stílusképzést tartott Krakóban, de másra felfigyelt. Észrevette, hogy a lengyel csapatok nem nagyon tudnak mit kezdeni a rögzített helyzetekkel, vagyis nem tudnak belőle valódi gólhelyzetet kialakítani. Éppen ezért rengeteget gyakoroltatta a szöglet- és a szabadrúgásokat. Nem hasztalanul. A Cracovia már az első mérkőzéseken meglepte ellenfeleit, góljai közel felét ilyen szituációk után szerezte. Többek között ennek is köszönhető, hogy a csapat sok esetben nagy gólkülönbséggel nyerte meg mérkőzéseit.

Stanisław Mielech a Cracovia hőskorszakának egyik legendás játékosa később így emlékezett a magyar mesterre: *„A második olyan labdarúgó-edző, akit a »krakkói iskola« társalapítójának tartanak, Pozsonyi Imre volt. 1921-ben úgy vezette a Cracoviát bajnoki címre, hogy egyetlen vereséget sem szenvedett el. Pozsonyi nagy hangsúlyt helyezett az erőnlétre és a taktikára. Azt mondják, hogy a »Cracoviát kerekre tette«, állandóan futnunk kellett a pálya körül. Ő maga nem focizott, de megtudtuk, hogy játszott a magyar válogatottban középfedezetként és ez megmentette a szemünkben. Kiváló edző és teoretikus*

volt, a skót stílus ismerője, amely bonyolultságát képes volt nagyon egyszerűen elmagyarázni. Na, nem a pályán, hanem a Bizánc kávéházban. Ujjait sörbe mártva jelölte ki a játékosok helyzetét az asztallapon, hogy az adott pozícióban hogyan kell játszani, hogyan kell helyezkedni és hogyan kell megszabadulni az ellenféltől. Ez egy fantasztikus taktikai iskola volt.”

Pozsonyi valójában a „dunai iskolát” oktatta Krakkóban, amelynek az MTK volt az első számú megtestesítője. 1917 és 1925 között minden évben megnyerték a magyar bajnokságot. A klub legjobb éveiben (1919-1922) 71 nemzetközi mérkőzést játszott, ebből 51-et megnyert, 11-et elveszített, 222 gólt rúgott és csak 86-ot kapott. A kispadról az angol Herbert Burgess irányította a csapatot, aki korábban a Manchester City és a United játékosa volt, később pedig az AC Milan és az AS Roma csapatát is irányította edzőként. A játékosok között találjuk a korszak legjobb csatárának tartott Schlosser Imrét, vagy Guttman Bélát, aki később edzőként BEK-győzelemre vezette a Benficát. Lengyel szempontból érdekesség még, hogy ebben az MTK-ban játszott Opata Zoltán és Molnár György, akik később Lengyelországban edzősködtek.

MTK – Cracovia közös kép (Állnak: Kertész II, Popiel, Cikowski, Kogut, Synowiec, Mielech, Kropacsek, Schlosser (a fiúval), Kałuża, Orth, Guttman, Sperling, Gintel, Nyúl, Rakitovsky, Fryc, Pozsonyi, Braun, Vértes. Ülnek: Feldman, Kotapka, Styczeń, Nagy, Szenkey) – Forrás: *Tygodnik Sportowy*, 1921. október 7.

A lengyel válogatott élén

Míg a lengyel sajtó ünnepelte a Cracovia játékát és Pozsonyit a budapesti túra után, addig a magyar sajtó csalódott volt a két hazai sztár csapat szereplését látva, egyesek nyíltan kínosnak nevezték azt. Ugyanakkor a Magyar Labdarúgó Szövetség véleménye egycsapásra megváltozott a lengyel futballról. A *Sport hírlap* „Pozsonyi Imre sikerei” címmel a következőképpen tudósított az MLSZ októberi tanácsüléséről: *„amikor dönteni kellett, hogy az elmaradt magyar-osztrák mérkőzés helyett melyik válogatott csapatot hívjuk meg október 23-ra, szóba került a lengyel válogatott csapat is. E megoldási terv mellett azonban elsuhant a tanács s mindenki arra gondolt, hogy a lengyel sport még nem érett annyira, hogy velünk szemben komolyan számításba jöhessen. Másnap, szombaton került lejátszásra az FTC-Cracovia mérkőzése, majd vasárnap az MTK-val állott szemben a lengyel bajnokcsapat. Azóta már tudjuk, hogy a Cracovia nem megvetendő ellenfél s tudjuk azt is, hogy minden politikai vagy más egyéb vonatkozások nélkül is érdemes megkezdeni Lengyelországgal az állandó sportbeli érintkezést. A megváltozott fölfogást már az MLSZ nemzetközi bizottsága is kifejezésre juttatta azáltal, hogy tervbe vette még erre a szezonra a magyar-lengyel válogatott mérkőzésnek Budapesten leendő megtartását. A lengyelek tehát egy csapásra megszerezték a magyarok respektusát, s ezt a nagy sikert jórészt Pozsonyi Imrének, a Cracovia magyar trénerének köszönhetik. Pozsonyi hét hónappal ezelőtt vállalta el a fölkinált állást s a rendelkezésére bocsátott anyagot a rövid idő alatt is annyira kiképezte, hogy a Cracovia csaknem mint teljesen egyenlő rangú ellenfél állhatott ki Budapesten az FTC és az MTK ellen. Pozsonyi Imre, mint az MTK játékosa, a rövid passzjátéknak volt a mestere. Az ő iskolája juttatta nagy sikereihez az MTK csapatát s való tény, hogy a kék-fehér színek Pozsonyival indultak meg hódító útjukra. Pozsonyi nagy szervező ereje hozta létre az MTK első nagy csapatát, amelyben éveken át ő maga töltötte be a középfedezet szerepét. Pozsonyi, sajnos, tréneri rátermettségét idegenben értékesíti, idegen nemzetnek a hasznára. De nem irigyeljük őt a lengyelektől; munkájának gyümölcse elszármazik majd hozzánk is azáltal, hogy a*

lengyelekben olyan ellenfelet kapunk, amellyel állandóan mérközvéen, a magunk erejét is gyarapítani fogjuk.”

Így tehát a Cracovia jó budapesti szereplésének és Pozsonyi Imre személyének köszönhetően Lengyelország meghívást kapott a Magyar Labdarúgó Szövetségtől. Ez volt a lengyel válogatott történetének első hivatalos nemzetközi megmérettetése. A lengyel szempontból történelmi mérkőzés időpontját 1921. december 18-ára tűzték ki, helyszíneként pedig az MTK Hungária úti stadionját jelölték ki. A lengyel futballtársadalom eufóriában készült a mérkőzésre. A bajnokság már lezárult, így másfél hónap állt rendelkezésükre, hogy felkészüljenek a magyarok ellen. Nem volt egyszerű feladat, hiszen a magyar válogatott világklasszisokkal teletűzdelt rutinos csapat volt, amely immár a 80. hivatalos nemzetközi meccsére készült. Schlosser Imre például már a hetvenedszer húzta magára a meggypiros mezt. Igaz, hogy Kiss Gyula szövetségi kapitány nem számíthatott mindenkire, így Orth Györgyöt és Jeny Rudolfot is mellőznie kényszerült, és újoncokat is avatott. A Zsák Károly helyett félidőben beálló kapus, Amsel Ignác, illetve csatárposzton Szabó Jenő és Wiener Jenő első (és egyben utolsó) válogatottságát jelentette ez a meccs. Érdekesség még, hogy Fogl II. késve érkezett meg a stadionba, ezért Kiss Gyula büntetésből nem is akarta beállítani, de Pozsonyi kifejezett kérésére mégis pályára léphetett a kökemény magyar védő.

Mindettől függetlenül a magyar válogatott jóval nagyobb merítési lehetőséggel rendelkezett és a hiányzók ellenére is klasszis csapatnak számított. Így láttatta a helyzetet a *Sporthírlap* is, amikor arról értekezett, hogy e mérkőzés elsősorban a lengyel futball érdekeit szolgálja, a magyar válogatottnak pedig az új politikai helyzetben – tehát a Trianoni béke után – képességei és neve alapján meg kell találnia a megfelelő színvonalú ellenfeleket a „nagy nemzetek sorában”. Ugyanakkor a lengyelek felemelését pozitívként értékelte a lap: „kezet nyújtunk a lengyel futballsportnak, a gyengébbnek nyúlunk a hóna alá, hogy fölemeljük és segítsük az előre jutásban. Hisszük, hogy sosem lesz okunk megbánni ezt az istápolást, s meg vagyunk győződve róla, hogy a lengyelek a sport mezején is csak olyan ragaszkodó barátaink lesznek, mint amilyen büszkeséggel és szeretettel támogattak bennünket nemzeti törekvéseinkben hosszú időn keresztül”. S ha már a történelem szóba került, akkor az aktuális politikai helyzetet sem hagyhatta az újságíró szó nélkül: „Különös játéka a sorsnak, hogy a magyar-lengyel sportbarátság abban a pillanatban pecsételődik meg, a mikor fölcserélődik a két nemzetnek a helyzete. Magyarország most jutott Lengyelország sorsára, a lengyel nép pedig fölszabadult a rabság alul, amelynek igáját csaknem két évszázadon át szenvedte. De amiként nem lehetett örökös járom alatt tartani a lengyel nemzetet, mert fiaiban

kiolthatatlanul égett a szabadság vágya, és mert sohasem szűnt meg munkálni a jövőt, azonképpen nem lehet összezúzni a magyar nemzetet sem, hiába ültetnek a nyakára idegen pribéket és hiába fűzik össze karjait zsoldosok rab bilincseivel. A magyar ifjúságban lobogó lánggal ég a tetterő s hogy ki ne aludjon, gondja van rá a sportnak is. A szomorú múltnak, a fájdalmas jelennek és a dicsőséggel teljes jövőnek a képe olvad össze elménkben, amikor a lengyelek jövetelére gondolunk és a bizakodás jótékony melegségének az érzése járja át tagjainkat a decemberi tél hidegében, amikor az első magyar-lengyel mérkőzés menetét kísérvük figyelmünkkel.”

A lengyel *Przeгляд Sportowy* ünnepi számban foglalkozott a magyar-lengyel mérközéssel. A címlapon magyar nyelvű levélben köszöntötte a magyar sportvilágot, amely szintén nem nélkülözte a történelmi és aktuálpolitikai tartalmat: *„Első ízben találkozik a magyar és a lengyel válogatott csapat 1921. december 18-án. A lengyel labdarúgó sport ma még csak kezdő, fiatal testvére a tapasztalatokban és győzelmekben gazdag magyar sportnak, mert míg a világháború előtti időkben a szabad nemzetek a sportot fejleszthették, addig a lengyel sportot teljesen elnyomták a Lengyelhont felosztó három nagyhatalom sportszövetségei. [...] A lengyel állam föltámadása és megerősödése alapos változást hozott, elementáris erővel fejlődik már a lengyel sport és biztosan hisszük, hogy gyors lépésekkel közeledik a többi nemzet sportnívójához. Legnagyobb örömünkre szolgál, hogy a lengyel válogatott csapat külföldi szereplését Budapesten kezdi meg és szent hitünk az, hogy e találkozás alapját fogja képezni a két nemzet közt, mint bármely diplomáciai összeköttetés”.* Ez utóbbi megjegyzés sem véletlen, hiszen gróf Jan Szembek követ 1919. október 19-én foglalta el állomáshelyét Budapesten, a lengyel fél pedig pontosan egy hónappal később ismerte el a varsói magyar diplomáciai kirendeltséget, de követségként mindkét országban csak 1921 tavaszától működtek. A mérkőzés tehát a kölcsönös diplomáciai elismertség utáni első nagy esemény volt a két ország között.

Ilyen politikai és diplomáciai körülmények között a lengyelek érthetően meg akarták mutatni, hogy komoly erőt képviselnek. Józef Szkolnikowski, a Lengyel Labdarúgó Szövetség (PZPN) mérkőzésekért felelős osztályának vezetője teljhatalommal ruházta fel Pozsonyit a felkészítés irányításában. Andrzej Gowarzewski lengyel sporttörténész szerint Szkolnikowski válogatta ki a játékosokat, Pozsonyinak csupán a felkészítésben volt szerepe. Ennek kissé ellentmondanak a tények.

A magyar tréner előbb a Cracoviával játszott két mérkőzés: egyet a Fürst által irányított Makkabi (3:2), egyet pedig a krakkói kerületi bajnokság B osztályának válogatottja ellen

(2:1), majd kiegészülve a többi kerület csapatainak legjobbjaival két csapatot alakított ki. E két „válogatott” együtt edzett, illetve rendszeresen játszottak egymással edzőmérkőzéseket. Végül pedig a kiválasztott legjobb tizenegy játékos megmérkőzött előbb Lwów (9:1), majd Krakkó (7:1) válogatottjával is. Itt figyelembe kell venni, hogy Lwów és Krakkó legjobbjai természetesen a kiválasztott nemzeti csapatban játszottak. Végeredményben nagy meglepetés nem született: hét Cracovia játékos (Gintel, Synowiec, Cikowski, Styczeń, Sperling, Kałuża és Mielech) mellé két Polonia Warszawa (Loth II., Marzewski), illetve egy-egy Pogoń Lwów (Kuchar) és Warta Poznań játékos (Einbacher) került be a kezdőbe. Tehát egyértelmű, hogy Pozsonyi nem csupán a válogatott edzője, hanem a válogatója is volt.

A huszonegy fős lengyel delegáció december 16-án, pénteken délelőtt 10:40-kor indult útjára Krakkóból. Nem is sejtették, hogy életük egyik legkeservesebb utazása előtt állnak. A vonatkozás ugyanis egy valódi rémálommá vált. Azzal kezdődött, hogy a cseh vámosok nem akarták átengedni Pozsonyi élelmiszer-tartalékait, amelyet a játékosai számára készített be az utazás idejére. Miután ezen az akadályon kisebb vita után túllendültek, Zebrzydowicén keresztül a csehszlovákiai Bohumínba érkeztek, ahol ebéd és séta várt a játékosokra. Ezt követően Karvínán át Cieszyn, Jablunkov érintésével Zsolnára érkeztek, ahol négy órát kellett várakozniuk a vonat tovább indulására. A csapat városnézéssel, mozgással és étkezéssel töltötte el az időt, majd végre indulhattak tovább Trencsén irányába, ahol a fagy miatt tönkre ment az egyik vonatkerék, így újabb másfélóra kényszerpihenő vált a delegációra. Mire megjavították és eljutottak Leopolduvba (Újvároska), addigra éppen lekésték a Bécs-Budapest vonalon közlekedő járatot, így még teljes öt órát várakozhattak a pályaudvaron. Érthető, hogy ekkorra már a jó hangulat jelentősen alábbhagyott a futballisták körében, ráadásul mire szombat este 23 órára megérkeztek Budapestre, Kałuża belázasodott, Gintel elrontotta a gyomrát. Nem javította a hangulatot a budapesti eső sem, ami a fiúkat fogadta. A harminchatórás utazás után éjjel egy óra is lehetett már, mire a lengyelek az Astoria szállóban nyugovóra térhettek, ám reggel kilenckor már ébresztette őket a személyzet a reggelivel. Sok idő sem a pihenésre, sem másra nem jutott, hiszen délután 14:00-kor kezdődött a történelmi mérkőzés.

A decemberi hidegben összegyűlt 8000 néző nem jött túlságosan nagy lázba a mérkőzéstől. Nyilvánvaló, hogy mindenki sima győzelmet és szép játékot várt a magyar csapattól. Csalódnuk kellett. Egyfelől a magyar válogatott sem pörgött fel megfelelően, így hiába alakított ki mezőnyfölényt, nem tudott igazán veszélyesen játszani. Ráadásul a mindössze 19 éves Loth II., a Polonia Warszawa kapusa szenzációs napot fogott, s bravúrt

bravúrra halmozott. Nem véletlen, hogy végül egyhangúan őt tartotta a sajtó a meccs legjobbjának. Az első féldőnek három emlékezetes pillanata volt. A 18. percben Schlosser passza után Szabó lőtte a mérkőzés egyetlen gólját, majd a 26. percben Kuchar startolt rá egy előrevágott labdára és egy az egyben vezethette Zsákra a labdát. A lengyel támadó bombaerős lövése fejen találta a kapust, aki percekre elvesztette emlékezetét. A lengyel krónikások feljegyezték, hogy Kuchar nem lőtte be az üres kapuba a lepattanót – pedig ez lehetett volna a lengyel válogatott történelmi első gólja – hanem Zsák segítségére sietett, aki bár visszaállt kapujába, de a szünetben le kellett cserélni. A féldő utolsó percében pedig Fogl II. rúgott fölé csúnyán egy jogosan megítélt büntetőt. A második féldőben mindkét oldalon adódtak helyzetek, amelyek közül talán Szabó kapufája volt a legnagyobb, de újabb gól már nem született. Az 1:0-ás vereség a lengyelek számára éppen olyan siker volt, mint októberben a Cracovia döntetlenje az MTK ellen. Bizonyították, hogy igen rövid időn belül közel kerültek az európai topfutballhoz tartozó magyarokhoz, bár legyőzni még sokáig nem tudták őket... A Henryk Lesser, a *Tygodnik Sportowy* szerkesztője a következőképpen összegzett: *„Még sok dolgot meg kell tanulnunk, türelmesen és energikusan dolgoznunk. Ugyanakkor egyáltalán nincs okunk az elégedetlenségre. Ellenkezőleg, az eddig elvégzett munkánk, a jelenlegi szintünk számára ez az eredmény jó, siker.”* Hasonlóan értékelt a magyar sajtó is: *„A még gyermekcipőben járó lengyel futballsport reprezentánsainak mai budapesti bemutatkozása határozottan sikeresnek mondható. Egy góllal kikapni a magyar válogatottól igazán nem szégyen, s büszkék lehetnek rá lengyel vendégeink.”*

Pozsonyi kritikusabb volt tanítványjaival szemben: *„A lengyel csapat teljesen formája alatt játszott és meg sem közelítik azt a mértéket, amelyet az otthoni tréningmérkőzések folyamán mutatott. Ennek fő oka a játékosok idegességében rejlik, mert a hallottak alapján nagy vereségre voltak elkészülve. A középcsatár és a jobbösszekötő, akik a csapat büszkeségei, s akiknek eredményes játékában nagyon bízunk, távolról sem mutatták igazi képességüket. Panaszom azonban nincsen rájuk. Jók voltak mellettük még a jobbhátvéd, a balösszekötő és a kapus.”*

A lengyel válogatott az MTK-pályán 1921. december 18-án (forrás: Przegląd Sportowy, 1921. december 24.)

A mérkőzés után a budapesti Royal szállóban fogadást tartottak a lengyel vendégek tiszteletére, amelyen Fischer Mór, az MLSZ elnöke köszöntötte a jelenlévőket, majd Edward Cetnarowski válaszolt, aki egy hímezett fehér-piros lengyel zászlót nyújtott át a vendéglátóknak. Synowiec a csapat nevében köszöntötte a 70. válogatottságát ünneplő Schlossert és egy aranygyűrűt nyújtott át neki. Az ünnepi esten részt vett Jan Szembek budapesti lengyel követ is.

Még egy év Krakkóban

Pozsonyi Imre még egy évet marad Krakkóban, ahol az új szezonban természetesen mindenki aranyérmet várt a Cracoviától. E cél elérését csupán két tényező akadályozhatta meg: a bajnoki rendszer és a Pogoń Lwów. Az 1921-es lebonyolításhoz képest annyi változás történt, hogy az országhatárok konszolidálódása után immár nyolc kerületi bajnokságot

rendeztek, amely első helyezettjeit két négyes csoportban (északi és déli) küzdöttek tovább egymással. A két csoport győztese pedig bajnoki döntőt játszott egymással.

A Cracovia a hat csapatosra bővült krakkói kerületi bajnokságot ismét toronymagasan megnyerte: tíz mérkőzésből 8 győzelem, egy döntetlen és egy vereség volt a mérleg, a gólarány pedig 34:6. Az egyetlen vereséget a Makkabitól szenvedte el (0:1). Itt kell megjegyezni, hogy ebben a szezonban is négy magyar tréner működött Lengyelországban: Bíró Gyula augusztus elején átvette a Makkabit, Fürst Béla pedig a Makkabiból a Warta Poznań padjára igazolt át.

Pozsonyi csapata a déli csoportba került, ahol a nagy rivális Pogoń Lwów, valamint a Lublin és a Ruch Wielki Hajduki (a Ruch Chorzów jogelődje) ellen kellett volna kivívni a döntőbe jutást. A csoport két legjobb csapata annyira kiegyenlített teljesítményt nyújtott, hogy mindketten 5 győzelemmel és 1 vereséggel zárták a csoportot. A vereségeiket egymástól szenvedték el. Lwówban a Pogoń nyert 3:2-re, Krakkóban pedig a Cracovia 4:1-re. Akkoriban azonban még nem az egymás elleni eredmények döntöttek azonos pontszám esetén, hanem a gólarány. Ebben pedig egyel jobb volt a Lwów (37:6 – 37:5), tehát ezen az egy gólon múlt, hogy nem a Cracovia, hanem a Lwów jutott a döntőbe, ahol Fürst Béla Wartáját legyőzve bajnok lett. Mivel a harmadik helyért nem játszottak mérkőzést, így a Cracovia hivatalosan a 3-4. helyet szerezte meg a bajnokságban. Hozzá kell tenni, hogy az ezüstérmes Wartát a bajnokság után otthonában legyőzte a Cracovia egy barátságos mérkőzésen (2:1). Joggal feltételezhetjük, hogy amennyiben ligarendszerű bajnokságot rendeztek volna 1922-ben, a Cracovia újra bajnok lett volna.

A csapat nemzetközi teljesítménye azonban már nem mutatott olyan szépen, mint egy évvel korábban. Ennek persze az is oka volt, hogy egyre komolyabb játékerőt képviselő klubok látogattak el Krakkóba, vagy éppen küldtek meghívót a Cracoviának. Már nem csak magyarok, hanem csehszlovák és osztrák csapatok is kiálltak ellenük. Így például a csehszlovákok közül az Union Union Žižkov (0:1, 1:2), a Slavia Praha (0:5), a Moravská Slavia Brno (0:0, 4:3, 1:3), a Slávia Košice (2:0), az osztrákok közül pedig az Admira Wien (4:3, 2:0), a Floridsdorfer Wien (3:1, 1:6), valamint a magyar csapatok közül a Törekvés (1:3, 2:0), a Vasas (1:4, 0:1), a BTC (2:1, 1:0).

A lengyel futball sokat fejlődött, de a magyarok negyedévszázados előnyét nem lehetett egy-két év alatt ledolgozni. Ezt bizonyította a lengyel földön megrendezett első hivatalos válogatott mérkőzés. A lengyel szövetség ugyanis visszahívta a magyar válogatottat

Krakkóba, így a lengyel válogatott második hivatalos mérkőzését is a magyarok nemzeti tizenegye ellen játszotta le, ezúttal hazai pályán.

A találkozó előtt az volt a kérdés, hogy ki irányítsa a fehér sasos válogatottat. Pozsonyi jól ismerte a keretet, mivel annak többségét az ő tanítványi adták. Ugyanakkor ebben az időben feltűnt a lengyel bajnokságban egy másik külföldi edző George Kimpton személyében. Az angol korábban a Southampton védője volt, trénerként pedig már bizonyított Prágában is. Most a Polonia Warszawa mestereként Lengyelországban is hírnevet szerzett magának: az első szezonban Pozsonyiék mögött ezüstérmesek lettek. A lengyel sportsajtó szerint Pozsonyi és Kimpton között kellett volna választania a szövetségnek, ám ez mégsem így történt. A PZPN végül a Józef Lustgarten, Adam Obrubański és Stanisław Ziemiański által alkotott edzői teamre bízta a válogatottat. A magyar sajtó beszámolója szerint azonban nem csak Pozsonyi Imre, hanem Czeisler Lajos is ott volt a lengyel válogatott körül, nyilvánvalóan

Redaktor odpowiedzialny Tadeusz Synowicz – Wydawca Aleksander Dembitalski – Ciesielkami Drukarni Ludowej w Krakowie.

kikérték véleményüket az ismeretlen magyar

játékosokról.

Karikatúra: Hihetetlen attrakció!!! Két világbajnok harca a lengyel bajnokságért. Jegyek már kaphatók a PZPN-ben. Georg Kimpton a szakmai „angol”, a technika bajnoka – Pozsonyi Imre a fő magyar, az összejáték bajnoka.

Karikatúra a *Przeгляд Sportowy* 1922. március 17. számában...

A mérkőzésre 1922. május 14-én a Cracovia stadionjában 25 ezer néző előtt került sor. Soha ennyien nem voltak még jelen futballmeccsen Lengyelországban. Ráadásul a magyar válogatott csak a B csapatával érkezett, hiszen az A-csapat éppen Berlinben játszott a németek ellen. A magyar válogatott viszontlátogatása sem nélkülözte a történelmi és politikai fennhangokat. A mérkőzés előtt a magyar játékosoknak megmutatták a Wawelt annak magyar vonatkozásaival (Báthory István és Nagy Lajos leányának, Szent Hedvig sírjait), valamint a Magyar Labdarúgó Szövetség 30 ezer lengyel márkát adományozott a vár restaurálására, ezért ezt a vár falán emléktáblával örökítették meg: „*a Magyar Labdarúgók Szövetsége is a közadakozók sorába lépett*”. A mérkőzés utáni banketten pedig a szokásos beszédek és tósztok közben Edward Cetnarowski részéről elhangzott, hogy „*nincs még veszve Magyarország*” utalva a magyarok trianoni tragédiájára. Végül dr. Reviczky István krakkói magyar konzul tartott nagyhatású beszédet, amelyben éltette a sportnak nemzeteket összekötő erejét. Pusztán érdekesség, hogy Reviczky 1923-ban a Cracovia vezetőségi tagjaként is feltűnt.

Pozsonyi Imre 1922. október elején tért haza Budapestre és bár tárgyalt az MTK-val is, de végül a Zuglói Atlétikai Club edzője lett. Nem sokkal később azonban megjelent a hír, hogy Spanyolországba tart. Hamarosan kiderült, hogy Pozsonyi Zuglóból egyenesen a Barcelona kispadjára érkezik. A lengyel sajtó szerint havi 1000 pezetas fizetésért....

A három magyar tréner a *Tygodnik Sportowy* 1922. április 12-i számában.

Barcelonától New Yorkig

Pozsonyi Imre 1922. december 18-án elutazott az MTK-val Spanyolországba, amely a Barcelonával játszott két gólnélküli döntetlen után 4:3-ra legyőzte a Real Madridot, majd a kétszer a Bilbaót (2:1, 3:1) és a Real Sociedadot (3:1, 3:2). Egyszóval lenyűgözte Spanyolországot. Az MTK vezetői (dr. Fodor és Brüll Alfréd) pedig már korábban beajánlották Pozsonyit az éppen edzőt kereső Barcelonához. A katalán klub pedig lecsapott az alkalomra, hiszen korábban ugyan angol edzővel dolgoztak, kitanulták az akkori modern labdarúgást fortélyait, technikás játékosokkal, gyönyörű 30 ezer férőhelyes stadionnal és nagyjából hétezer tagdíjat fizető klubtaggal rendelkeztek, de stílusa nem volt a csapatnak. Ezt Pozsonyinak kellett megteremtenie. A Barcelona edzőjének lenni már akkor is rangot jelentett, hiszen a klubot a világ egyik leggazdagabb és legerősebb csapatának tartották, valóságos football-láz uralkodott a városban. Ráadásul a nyár folyamán a klub legendás kapusa, Ricardo Zamora távozása után, Pozsonyi hívására csatlakozott a kerethez Plattkó Ferenc is. Ezt követően a Vasas és az MTK volt kapusa hét éven át védte a katalánok kapuját. Lengyel szempontból érdemes megjegyezni, hogy Plattkó a játékoskarrierje befejezése után, 1938-ban egy szezonon keresztül a Cracovia edzőjeként is tevékenykedett. 18 mérkőzésen 8 győzelem mellett 2 döntetlen és 8 vereség volt a mérlege, amely a bajnokságban a hetedik helyhez volt elég.

Pozsonyi az FC Barcelonával katalán bajnok (1923/24), majd katalán bajnoki ezüstérmes lett (1922/23). Ezen kívül az elméleti munkára is maradt ideje, „El entrenamiento de futbol” (A futballtérnig) címmel könyvet írt, amelynek díszesen illusztrált példányát átnyújtotta Ottó királyfinak ajándékba. Munkássága azonban nem tudott kiteljesedni, mivel a spanyol football és a Barcelona belső válsága (az álamatörizmusból adódó pénzügyi viták, a klubok belüli rivalizálások) miatt 1924. december elején távozni kényszerült a katalán fővárosból.

Pozsonyi (jobbszélen) a Barcelona edzőjeként. 1923. szeptemberében fogadták a Cracoviát a katalán fővárosban. A Barcelona előbb 1:1-es döntetlent játszott a lengyelekkel, majd 7:1-re győzött. (Forrás: Tygodnik Sportowy)

1925-ben rövid ideig a DFC Prag, majd a Pécsi SC tréneré. Innen került a Gradjanski Zagreb élére, ahol 1926-ban jugoszláv bajnokságot nyert. Ekkor már párhuzamosan az Újpest FC-t is irányította (1926-1928), amellyel egy ezüst és egy bronzérmét szerzett a magyar bajnokságban. Ezzel egyidőben a családi örökségének köszönhetően a Herendi porcelángyár vezetésében is szerepet kapott. Miután 1926. május 4-én elhunyt Farkasházy Jenő, a részvénytársaság vezérigazgatója és többségi részvénytulajdonosa, Pozsonyi – mint Farkasházy Jenő unokaöccse – is az igazgatóság tagja lett. 1927-ben pedig a Malaky Mihály vezette Trénerkollégium egyik alelnökévé választották. Rövid ideig (1928-1929) az MTK amatőrcsapatát is irányította, majd újra külföldre, ezúttal a tengeren túlra vezetett útja. 1929-ben a US Fiumana, 1930-1931-ben a mexikói Real Club España edzője. Utóbbival mexikói bajnok lett. Végül a New York Hakoah kispadján fejezte be edzői karrierjét 1932-ben.

Halálhírét keltették...

Pozsonyi nem halt meg New Yorkban 1932. május 9-én, ahogy több lengyel sporttörténeti könyvben és enciklopédiában olvasható. Való igaz, hogy amerikai lapok téves közlése alapján több magyar sajtótermékben közölték halálhírét, de hamar kiderült, hogy tévedés történt. A *Nemzeti Sport* bő egy hónappal később közölte, hogy Pozsonyi Imre, akinek „*az amerikai lapok közlése nyomán halálhírét költötték, hazaérkezett szabadságra*”. Nem sokkal később pedig már a „*Miért nem tudunk gólt löni és hogyan kell tanítani a góllövés művészetét?*”

körkérdésre válaszolt a sportlap hasábjain. Véleménye szerint „A gólhelyzetek előkészítésében van a hiba. Profijátékost lőni tanítani nem lehet. Akit megvesznek, annak már tudni kell kapura lőni. Erre születni kell a futballistának. Hiszen az ifiknél már azt nézzük, hogy melyik milyen szerepre lenne alkalmas. Az lesz csatár, aki lőni tud. Ellenben meg lehet és meg kell tanítani a futballistát, különösen pedig a csatárt, a labda zökkenésmentes átvételére és sima továbbadására. Ez a futball ABC-je, amíg ezt nem tudja tökéletesen a játékos, addig nem szabad továbbmennie. És aki ezt nem tudja megtanulni, az nem futballista.”

Nem sokkal később pedig a *Sport hírlap*ban adott magyarázatot arra, vajon miért keltették halálhírét: „New Yorkban sárgaságba estem, kórházba kerültem, nagyon súlyos állapotban. Erről tudtak az ottéló magyar futballisták, akik közül az egyik írt Bécsbe a volt new yorki hakoahista Hauslernek, hogy én súlyos állapotban vagyok, ő továbbította a hírt Eisenhoffernek, ez pedig a Hungária játékosaival, akik pünkösdkor Bécsben jártak, halálom hírét közölte. Családomban az utolsó évben két súlyos haláleset történt s amikor nővérem az én halálomról szóló hiób-hírt hallotta, ájultan esett össze. Egyéb baj - hála az égnek - nem esett, s mint látja, makkegészséges vagyok.” A jó hírt egyébként örömmel közölte a kaposvári *Uj-Somogy* című lap is: „Halálhírét költötték egy volt kaposvári sportembernek. Amikor még Kaposvár sportjának a KAC szerzett dicsőséget, akkor volt a kaposvári egyesületnek népszerű tagja Pozsonyi Imre, volt kaposvári építész, aki később Budapestre tette át működése színterét, majd kiment Amerikába, hol legutóbb a new yorki Hakoah tréner volt. Az új világban megbetegedett és ebből kifolyólag halálhírét költötték. A népszerű tréner halálhíre nem felel meg a valóságnak.”

Pozsonyi 1932 és 1935 között rendszeresen szerepelt a magyar sportlapokban, mint szakértő. Élesen kritizálta a magyar játékosok technikai képzetlenségét, valamint a csatárokat, amiért szerinte keveset lőnek kapra. 1933-ban a Magyar Futballtrénerok Testületének választmányi tagjává választották, de edzői munkát nem kapott. Ezt követően valóban eltűnt a nyilvánosság elől, és ismét építészként dolgozott egészen a nyugdíjazásáig. Legközelebb 1945 nyarán bukkan fel a sajtóban, amikor a negyvenhárom évvel korábbi első magyar-osztrák mérkőzésről kérdezték. Hogy mi történt vele az azt megelőző tíz évben, nem tudjuk. Arról sincs ismeretünk, hogy miképpen élte át a világháborút és a Holokausztot.

Labdarúgás 1959. 2. számában

Pozsonyi Imre (Ország-Világ, 1961. június 14.)

A legendás futballista és edző a háború után is csak ritkán került előtérbe. Az első válogatott mérkőzés 60. évfordulóján, mint a mérkőzés utolsó életben lévő magyar résztvevőjét az MLSZ dísztáviratban köszöntötte, az *Esti Hírlap* pedig ebből az alkalomból meginterjúvolta. Utolsó megjelenése az 1961 nyarán lejátszott Magyarország-Ausztria válogatott meccs alkalmából történt. Az *Ország-Világ* újságírója kapta el Pozsonyi Imre bácsit egy rövid beszélgetésre a mérkőzés után. 1961 novemberében még részt vett az MLSZ megalakulásának 60. évfordulóján rendezett ünnepi ülésen, ezt követően pedig már csak a halálhíréről értesülhetünk a sajtóból. Pozsonyi Imre távozott utoljára az élők sorából az első magyar nemzeti tizenegy tagjai közül.

Pozsonyi Imre 1963. október 2-án hunyt el a budapesti Honvéd kórházban agyvérzés után beállott agyszugorodásban.

a haláleset helye: Budapest X. ker.	családi és utóneve: Pozsonyi Imre István	születési helye: Kisbér
Róbert Károly körút 44.	neme: férfi	születési ideje: 1882. év február hó 26. nap
a haláleset ideje: 1963. év október hó 2. nap	családi állapota: nőtlen foglalkozása: ny. építész lakóhelye: Budapest X. ker. Pozsonyi út 38.	szüleinek családi és utóneve: apjai Pozsonyi István anyai Farkasbányai Katalin

Budapesten, a Farkasréti Temető egyik urnafalában nyugszik, az **E/1628 számú** urnafülkében. Folyik annak szervezése, hogy urnája méltó helyre, földes urnasírba kerüljön.